

Inverteix que alguna cosa queda

3.500 milions de pessetes aportats pel Ministeri de Cultura són la base per a construir el nou auditori de Barcelona, previst per a ser inaugurat el 1992 en una zona urbana que s'està transformant amb motiu de les Olimpíades.

Jaume Comellas

Tot sembla indicar que el patrimoni arquitectònic barceloní s'enriquirà —com no el 1992— amb l'estrena d'un auditori de dedicació exclusiva a l'anomenada música clàssica; aquesta expressió tan inexacta i ensem tan útil per a entendre'ns tots plegats.

En el curs dels dies pròxims al període vacacional, dues convocatòries de premsa molt espesses en el temps, promogudes per instàncies municipals, han servit per a reviscolar un tema que porta força temps penjat i que ara sembla haver emprès el definitiu compte enrere.

L'arquitecte Rafael Moneo, degà de l'Escola d'Arquitectura de Harvard, ha presentat ja una maqueta del que ha de ser una rectangular i àmplia construcció dotada amb dos auditoris, un amb una capacitat per a 2.300 espectadors i un altre per a 700 —llegiu, respectivament, dedicació per a música simfònica i música de cambra—. Un espai que disposarà d'equipaments diversos i que ha de permetre la ubicació del Museu de la Música, laboratori electroacústic, centre de documentació musical, seu administrativa de l'Orquestra de Barcelona, etc.

La maqueta i l'avantprojecte també han estat presentats al Ministeri de Cultura, ens que es confia que financii totalment la seva realització en el marc del seu pla nacional d'auditoris; pla creat ja fa temps i que entre d'altres realitzacions tangibles compta amb el Palau de la Música de València i el quasi acabat nou auditori de Madrid, com també altres realitzacions esparres per la Pell de Brau.

El pressupost del projecte barceloní s'estima, per obligació, apriorísticament, en 3.500 milions de pessetes i el lloc d'instal·lació és una zona urbana actualment gens privilegiada, a la dreta de l'Eixample, al final del carrer d'Ausiàs Marc, i delimitat per la carretera de Ribes i la prolongació de l'avinguda Meridiana. El nou auditori formarà conjunt amb el futur Teatre Nacional de Catalunya, dissenyat per

Ricard Bofill, configurant la futura plaça de les Arts, tot això en un conjunt urbanístic que contempla a les seves immediacions la futura Vila Olímpica.

La gènesi d'aquesta futura realització rau en l'advertència feta fa temps pel director general de Música i Teatre de la Generalitat, **Jordi Maluquer**, a l'Ajuntament de Barcelona de la posada en marxa de l'abans esmentat pla nacional d'auditoris. La petició formal d'adhesió de l'ajuntament va significar una inicial dotació pressupostària de

solemne i en el qual es pretenia demostrar amb rigor científic l'absoluta necessitat, per no dir urgència, d'una realització d'aquest tipus. Mentrestant, es produïa l'encàrrec del projecte a un arquitecte del prestigi del citat Rafael Moneo i immediatament s'entrava en una llarga zona de silenci trencada amb la presentació de la maqueta, primer a Madrid i posteriorment als mitjans d'informació barcelonins.

Poc temps després, es constituïa una entitat de naturalesa difícil de definir, de nom Amics de la Música, amb objectius tan fonamentals i evidents com és forçar la creació de necessitat social del nou auditori, tot pretenent fer aflorar en la societat barcelonina en poc temps —just el que s'estima per a la construcció de l'auditori— una quan-

Terrenys de la dreta de l'Exemple on anirà l'Auditori.

700 milions de pessetes, la qual, en no ser aplicada aleshores, deu jaure perduda en alguna parcel·la de la paperassa administrativa ministerial.

Es justificava la construcció d'aquest espai prenent com a base dos arguments molt concrets. La manca a Barcelona d'un auditori adequat per a acollir manifestacions simfòniques i simfònico-corals, i l'oportunitat d'aprofitar una inversió estatal substancial.

Posteriorment es va reforçar aquesta doble i elemental argumentació amb un estudi sòcio-econòmic dirigit per un conegut catedràtic de l'àrea d'economia; estudi presentat de forma força

titat de motivacions i pulsions musicals que el justifiquin. D'alguna manera es tractaria de situar en el si de la tradició musical barcelonina mil·lenària, un element accelerador o potenciador poc menys que miraculós.

El tema està ara, pel que fa al projecte, en fase d'acabament i pel que fa a l'apartat financer, pendent de la decisió final del Ministeri de Cultura. Les impressions que han transcendit de forma oficial són esperançadores però no ha impedit que es respiri un cert clima d'inseguretat. En aquest sentit, cal tenir en compte que la proposta barcelonina preveu que el projecte sigui finançat de forma exclusiva pel

ministeri, cosa que no sembla encaixar exactament en la forma de procedir de l'esmentat Pla d'Auditoris, el qual contempla aportacions institucionals, autonòmiques i locals. L'argument de l'excepció estaria en el fet que la Generalitat ja atindrà en solitari el cost del Teatre Nacional Català que ha de dirigir Josep Maria Flotats. Una realització que mereixeria també una consideració molt atenta.

Situat el tema, sembla clar que hi ha un element en joc de protagonisme força clar. El de l'autèntica necessitat per a Barcelona d'un equipament d'aquest tipus. O més exactament, si aquest ocupa objectivament un lloc d'urgència especial. Consideració que sembla elemental a l'hora d'atendre una obra de l'envergadura, cost de realització —i compte, de manteniment— d'aquesta.

I aquest tipus de consideració seria oportú d'establir-la no sols pel que fa al futur auditori sinó també per a altres realitzacions que la força desfermada per l'eufòria olímpica està empenyent. Si se'm permet obviar embuts, un té dret a preguntar-se quin serà el futur i la rendibilitat de molt del ciment que Barcelona es disposa a gastar amb una alegria potser de difícil aturador. Una mirada enrere ens mostra el no sempre feliç destí i utilitat de molt del que en el seu moment es va elevar al compàs d'anteriors desfermaments d'eufòria com, per exemple, les dues exposicions universals. L'exemple del Palau de Belles Arts o del Palau Nacional de Montjuïc o del mateix estadi, que ara es recicla però que ningú sap per a què servirà el 1993, resulten prou eloqüents.

Preguntar-se o anar a fons respecte de la justificació d'una obra de les característiques de la que ens ocupa és, sobretot, un exercici raonable. I fer això és, entre altres coses, posar en dubte arguments donats com a irrefutables com és que el Palau de la Música Catalana no és un auditori prou apte per a la música simfònica. O bé acceptar còmodament que els mòduls de comportament respecte de la música de la societat austríaca són extrapolables a la realitat barcelonina com pressuposa l'abans esmentat estudi socio-econòmic. Es tracta també de preguntar-se en aquest context si no hauria resultat més rigorosament científic basar-se en paràmetres de resposta de la societat italiana. Roma i Milà no posseeixen cap gran auditori de dedicació específica per a la música simfònico-coral. Es tracta, finalment, de posar en qüestió el fet que no s'acusi ni tan sols se citi,

la realitat del cost de manteniment i la seva incidència en el cost de l'activitat que s'hi desenvolupi. També cal valorar l'abast de la pèrdua de rendibilitat possible de la inversió feta i en vies de realització a l'activitat musical barcelonina del nou auditori. Inversió feta amb diners públics i que s'acosta als dos mil milions de pessetes. Encara cal tractar sobre la qüestió urbanística, sobre aquest futur que de forma tan fe-

cas també del veí Teatre Nacional Català— apareix la conveniència, políticament irrenunciable, d'un debat aprofundit que hauria tingut la virtut d'esvaire ombres ara inevitables. Tot això, probablement sense modificar de forma substancial l'estat actual de les conclusions.

Tanmateix s'observa amb una certa inquietud, des de la perspectiva de la planificació de prioritats, com queda

Aquí hi haurà la Plaça de les Arts, el 1992.

liç es pinta per a una zona que de moment no és res.

Cal atendre també altres elements, de signe oposat. Barcelona és amb molta probabilitat una de les ciutats del món l'ajuntament de la qual assumeix una càrrega de responsabilitat musical més vasta. Orquestra Ciutat de Barcelona, Banda Municipal, Cobla, Museu de la Música i Conservatori —el primer de Catalunya en envergadura— conformen un conjunt de proporcions enormes i de difícil parió. El fet que una part substancial d'aquest patrimoni no tingui seu —OCB, Banda, i Cobla— i una altra —Conservatori—, acusi insuficiències exagerades constitueix un element justificador de la nova realització d'un pes indiscutible. Per tant, la possibilitat que ofereix la nova realització arquitectònica d'acollir una part substancial d'aquest aplec de vida musical de responsabilitat municipal, resta com una referència de gran força. I més en un moment en el qual es malda per potenciar l'activitat de l'OCB.

Un té dret encara a formular-se altres preguntes, en una o altra direcció, que apareixen inevitables a recer d'un tema que si bé no ha desvetllat polèmica, mereix una atenció concreta. I un afegiria que en el cas de realitzacions d'aquesta transcendència —és el

en un segon terme una realització de molt superior conveniència. La que hauria de permetre al nostre tecnològicament obsolet teatre del Liceu posar-se al dia en aquest aspecte. I amb això incrementar de forma substancial les seves prestacions tant en el pla qualitatiu com quantitatiu. Dit en altres termes, la manca d'espai a la zona d'escenari i magatzem i l'equipament tècnic pel que fa al moviment escenogràfic —equipament que es basa sobretot en la força dels braços d'una nodrida brigada de personal— impedeixen acollir o proposar grans produccions alhora que resten possibilitats d'utilització del nostre teatre d'òpera. Possibilitats que podrien anar, entre altres direccions, cap a una potenciació de l'activitat simfònica, per a la qual posseeix unes privilegiades i confirmades condicions.

La digressió, que en principi pot resultar o aparentar ser una mica fora de lloc, no pretén altra cosa que situar un tema, el de l'auditori, en un pla de realisme i de globalitat, en el si d'una ciutat que viu un moment en el qual la balança es decanta, qui sap si perillosament, pel costat de la rauxa inversora en perjudici del seny reflexiu. I això, no pretenc afirmar que sigui ni bo ni tot el contrari. Simplement és una cosa constatable. □